

в современном обществе и заключается в том, что все члены данного общества так или иначе, находятся в процессе социализации, раскрытия и реализации своего социального потенциала. Сегодня значительная часть молодежи, например студенты, в силу незначительного опыта идентифицируют свой статус со статусом родителей. Таким образом, если статус взрослого человека всецело определяется его профессиональной востребованностью, объемом накопленного социального капитала, а также занимаемым положением в статусной структуре, то молодой индивид часто помимо основного занятия зачастую включен еще и в структуру неформальных отношений, участвуя в молодежных движениях, субкультурных образованиях, политических, религиозных или иных организациях, и именно этот неформальный статус имеет для него существенное значение.

Список использованных источников

1. Кон И. С. Открытие «Я» [Электронный ресурс] / И. С. Кон. – М. : Политиздат, 1978. – 367 с. – Режим доступа : http://npu.edu.ua!/e-book/book/djvu/A/ifa_n_kf_Kon.pdf
2. Социологический словарь / отв. ред. Г. В. Осипов, Л. Н. Москвичев; С69 уч. секр. О. Е. Черношек. – М. : Норма, 2008. – 608 с.
3. Ясперс К. Смысл и назначение истории: Пер. с нем. 2-е изд. / Карл Ясперс. – М. : Республика, 1994. – 527 с.

КУЩОВА І. І.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціальних теорій, кандидат політичних наук

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВІТЧИЗНЯНОГО ГЕНДЕРНОГО КВОТУВАННЯ У ВИБОРЧОМУ ПРОЦЕСІ

Паритетність в сфері жіночого представництва у виборчому процесі обумовлюється рядом факторів, один з яких є введення представницьких квот на законодавчому рівні. Активізація нормативного регулювання проблем гендерної рівності в сфері політичного представництва відбулася після приєднання України до Пекінської декларації та Платформи дій.

Законодавче забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на виборах закріплено у ряді актів, серед яких ЗУ «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про політичні партії в Україні», «Про місцеві вибори». Так у ЗУ «Про місцеві вибори» принцип паритетності втілено у положенні про необхідність включення

не менше 30 відсотків осіб однієї статі у виборчих списках кандидатів у депутати місцевих рад у багатомандатних виборчих округах. Також у ЗУ «Про політичні партії» встановлено, що статут партії має містити визначення мінімального рівня гендерних квот, але не менше 30 відсотків від загальної кількості кандидатів у виборчих списках.

Гендерне квотування, що знайшло вираження у вітчизняному законодавстві досі залишається відносно декларативною нормою. В результаті застосування гендерної квоти на місцевих виборах стало предметом безсистемного регулювання, зокрема на етапі реєстрації кандидатів. Згідно з частиною третьою статті 4 Закону представництво осіб однієї статі у виборчих списках кандидатів у депутати місцевих рад у багатомандатних виборчих округах має становити не менше 30 відсотків загальної кількості кандидатів у виборчому списку. Разом з тим, серед передбачених частиною першою статті 46 Закону підстав для відмови в реєстрації кандидата указане положення відсутнє. Тобто недодержання вимог щодо гендерного квотування не є достатньою причиною для відмови у реєстрації, виходячи з тексту Роз'яснення, затвердженого Постановою № 362 від 23.09.2015 р. [1] саме таке трактування підтримала ЦВК.

Неоднозначна позиція законодавця стала причиною для звернення учасників виборчого процесу до правосуддя. Так напередодні виборів Київський адміністративний суд прийняв змістовно протилежні рішення за двома ідентичними адміністративними позовами, в яких оскаржу валися п. 3–4 Роз'яснення ЦВК (Постанова № 362 від 23.09.2015 р.) щодо застосування 30 відсоткової квоти для представників однієї статі [1].

В першому випадку Рішенням суду було скасовано п. 4. Роз'яснення ЦВК, позиція суду в даному випадку базується на положенні щодо загальнообов'язковості положень законодавства відносно гендерної квоти та їх поширення на усі правовідносини в межах виборчого процесу, у тому числі щодо реєстрації або відмови в реєстрації кандидатів.

Відповідно до Рішення того ж самого суду положення щодо гендерної квоти залишається декларативним, оскільки не передбачено санкції за його недотримання місцевими організаціями партій під час складання виборчого списку [2]. Неоднакове трактування судом однієї і тієї ж норми тільки загострило проблему імплементації новел виборчого законодавства та залишило питання гендерного квотування в Україні відкритим.

Враховуючи декларативність законодавчих бар'єрів, направлених на встановлення гендерного балансу у виборчому процесі, гендерне квотування в Україні досі залишається прерогативою партійного керівництва. Згідно із даними, представленими Комітетом Виборців України в рамках гендерного моніторингу на місцевих виборах 2015 року, серед 123 партій, що взяли участь у місцевих виборах, тільки в 23 випадках

центральні органи партії очолює жінка, або жінка є одним з керівників (17,4 %).

З 132 партій, що брали участь у місцевих виборах, тільки 51 (або 38 %) розміщують свій статут у вільному доступі, серед опублікованих статутів, 13 (або 25 %) враховують норму про квоту в списках кандидатів до Верховної Ради [3].

В цілому міра представництва жінок у виборних органах влади залежить від широкого спектру факторів. До останніх безумовно належить і загальний прогрес у напрямку встановлення балансу прав та можливостей жінок та чоловіків у суспільстві, структура політичної та виборчої системи, міра інституційного розвитку, ефективність та відкритість процесу прийняття політичних рішень.

В становленні гендерного балансу в країні партії відіграють не останню роль, зокрема щодо участі жінок у політичному процесі. Партії представляють собою легітимний канал мобільності, що якісно збільшує шанси на успіх того чи іншого кандидату. За існуючої виборчої системи без можливості самовисунення кандидатів до обласних та міських рад, та враховуючи значення фінансової підтримки кандидатів в незалежності від статі, місцеві вибори 2015 в Україні проходили із значним посиленням ролі партій. Партії в цьому випадку в рівній мірі можуть сприяти врегулюванню проблем паритетного представництва у виборчому процесі чи спровокувати гендерну дискримінацію.

Список використаних джерел

1. Про Роз'яснення щодо застосування деяких положень Закону України «Про місцеві вибори» під час реєстрації кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, кандидатів у депутати обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови та старости села, селища, висунутих місцевими організаціями політичних партій на чергових, поза-чергових та перших місцевих виборах / Постанова № 362 від 23.09.2015 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/acts/ShowCard?id=41417>
2. Фінальний звіт за результатами гендерного моніторингу на місцевих виборах 2015 року в Україні / Комітет виборців України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://electioninfo.org.ua/nodes/nodes/view/type:news/slug>
3. Хаос із застосуванням гендерної квоти на місцевих виборах є прямим наслідком безсистемності законодавчої роботи парламенту. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oporaua.org/123-rehiony/volyn/8607-haos-iz-zastosuvannjam-gendernoji-kvoty-na-miscevyh-vyborah-je-pryamym-naslidkom-bezsystemnosti-zakonodavchoji-roboty-parlame>